

P-06-1174 Mae angen atal Llywodraeth Cymru a grwpiau cyhoeddus rhag gwneud Cymru yn Genedl sy'n Noddfa

Y Pwyllgor Deisebau | 13 Medi 2021
Petitions Committee | 13 September 2021

Cyfeirnod: RS21/0497-4

Rhif y ddeiseb: P-06-1174

Teitl y ddeiseb: Mae angen atal Llywodraeth Cymru a grwpiau cyhoeddus rhag gwneud Cymru yn Genedl sy'n Noddfa

Geiriad y ddeiseb:

Mae Llywodraeth Cymru a grwpiau cyhoeddus, wrthi'n hyrwyddo Cymru fel "cenedl sy'n noddfa" er mwyn i wladolion tramor (ffoaduriaid a cheiswyr lloches) ddod i fyw yng Nghymru. NID dyma yw ewyllys mwyafrif pobl Cymru. Nid yw Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori â'u hetholwyr eto (h.y. Cymru fel cenedl) ynglŷn â'r mater hwn. Os daw Cymru i fod yn Genedl sy'n Noddfa, bydd treftadaeth Cymru yn cael ei herydu yn gyflym iawn.

Dyma'r dyfyniad a geir ar <https://wales.cityofsanctuary.org/cy/> "Rydym yn falch bod gennym gefnogaeth Llywodraeth Cymru eisoes ac rydym wedi cychwyn ar waith hynod o gyffrous gyda phrifysgolion, y gwasanaeth iechyd ac undebau llafur". Er bod lleiafrif bach iawn o bobl yng Nghymru, yn barod i agor eu breichiau, eu cartrefi a'u gwlad i ffoaduriaid a cheiswyr lloches, NID yw hynny'n cynrychioli'r rhan fwyaf o bobl sy'n byw yng nghenedl Cymru.

Yn syml, ni allwn ni fel cenedl gynnal mwy o ffoaduriaid a cheiswyr lloches i'w lleoli/cartrefu yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn methu fforddio gofalu am bobl a theuluoedd sy'n ei chael hi'n anodd rhoi bwyd ar y bwrdd neu do uwch eu pennau. Mae miloedd o bobl/teuluoedd (gan gynnwys plant) sy'n ddigartref yng Nghymru ac sydd angen cymorth ar frys. Gallai'r arian a arbedir trwy beidio â derbyn y ffoaduriaid a'r ceiswyr lloches hyn yng Nghymru, gael ei wario ar helpu pobl Cymru sydd ag angen mawr amdano.

Rydym ni (y rhai sydd wedi'u llofnodi) eisiau diddymu Cymru fel cenedl sy'n noddfa.

1. Cefndir

1.1. Cyd-destun hanesyddol

Dechreuwyd amddiffyn pobl sy'n ffoi o'u mamwlad ym 1921 pan ddechreuodd Cynghrair y Cenedloedd, yn dilyn y Rhyfel Byd Cyntaf, gydlynw set o gytundebau rhyngwladol i ddarparu dogfennau teithio i'r bobl hynny.

Yn dilyn y cynnydd sydyn mewn pobl sydd wedi'u dadleoli yn ystod ac ar ôl yr Ail Ryfel Byd, arweiniodd cynhadledd ddiplomyddol yng Ngenefa at y **Gonfensiwn Ffoaduriaid 1951**, a ddiwygiwyd yn ddiweddarach gan Brotocol ym 1967. Mae Asiantaeth Ffoaduriaid y Cenedloedd Unedig (sef yr UNHCR) yn goruchwyllo'r naill gytundeb â'r llall – sydd â 149 o bartïon y wladwriaeth – a nhw yw'r prif gytundebau rhyngwladol ar gyfer amddiffyn ffoaduriaid.

Prif egwyddor y Confensiwn Ffoaduriaid yw '*non-refoulement*', sy'n honni na ddylid dychwelyd ffoadur i wlad lle mae'n wynebu bygythiadau difrifol i'w bywyd/fywyd neu ryddid.

Erbyn hyn, mae *non-refoulement* yn cae ei hystyried yn un o reolau **cyfraith ryngwladol arferol**. Mae hynny'n golygu ei bod yn cael ei chymhwyso ar gyfer pob gwladwriaeth, ni waeth a yw cytundeb rhyngwladol yn bodoli neu'r hyn yw eu statws mewn perthynas ag ef.

Mae amddiffyn ffoaduriaid hefyd wedi'i ymgorffori'n anuniongyrchol mewn cytundebau rhanbarthol eraill y mae'r DU yn rhan ohonynt, fel y **Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol**. Mae Erthygl 2, er enghraifft, yn sicrhau'r hawl i fywyd ac mae Erthygl 3 yn darparu ar gyfer rhyddid rhag artaith a thriniaeth annynol neu ddiraddiol. Gyda'i gilydd, maen nhw'n **gwahardd '*refoulement anuniongyrchol*'**, sy'n golygu diarddel i wladwriaeth lle gall ymfudwyr wynebu cael eu halltudio ymhellach, heb asesiad cywir o'u sefyllfa.

1.2. Diffiniadau

Mae **Confensiwn Ffoaduriaid 1951** yn disgrifio ffoadur fel a ganlyn:

Person sydd y tu allan i'w wlad ei genedligrwydd/chenedligrwydd neu breswylfa arferol; mae ganddo/ganddi ofn ar sail dda o erledigaeth oherwydd ei hil, crefydd, cenedligrwydd, aelodaeth o grŵp cymdeithasol penodol neu farn wleidyddol; ac yn methu neu'n anfodlon manteisio ar amddiffyniad y wlad honno – neu ddychwelyd yno – oherwydd ei bod/fod yn ofni erledigaeth.

Mae hyn yn wahanol i'r diffiniad o geisiwr lloches, sydd fel a ganlyn:

person sydd wedi croesi ffin ryngwladol i chwilio am amddiffyniad, ond nad oes penderfyniad wedi cael ei wneud ynghylch ei gais/chais am statws ffoadur, hyd yn hyn.

Mae ceisiwr lloches, felly, yn rhywun sydd wedi cyrraedd gwlad ac wedi gofyn am loches. Hyd nes y bydd yn cael penderfyniad o ran a ydyw'n ffoadur ai peidio, caiff ei alw'n geisiwr lloches.

Yn y DU, nid oes gan geiswyr lloches yr un hawliau â ffoadur neu ddinesydd Prydeinig. Er enghraifft, ni chaniateir i bobl sy'n ceisio lloches weithio na hawlio budd-daliadau.

1.3. Cefnogaeth Llywodraeth y DU i geiswyr lloches

Mae Llywodraeth y DU yn darparu tai, cefnogaeth ariannol a mynediad at wasanaethau i geiswyr lloches os ydynt nhw'n bodloni'r gofynion o ran cymhwysedd (sef eu bod yn ddiartref neu nad oes ganddyn nhw arian i brynu bwyd).

Mae darpariaeth gyfwerth yn cael ei gwneud ar gyfer y rheini y mae eu cais am loches yn cael ei wrthod, sy'n gorfod bodloni gwahanol ofynion o ran cymhwysedd.

Tai

Dyrennir tai gan Lywodraeth y DU ac ni all ceiswyr lloches ddewis ble maen nhw'n byw.

Cymorth ariannol

Mae ceiswyr lloches yn cael £39.63 yr wythnos y pen ar yr aelwyd i dalu am fwyd, dillad a nwyddau ymolchi. Mae'r lwfans hwn yn cael ei roi ymlaen llaw ar gerdyn debyd bob wythnos.

Mae menywod beichiog a menywod plant ifanc yn cael symiau ychwanegol, fel a ganlyn:

Mam feichiog	£3
Babi sy'n iau nag 1 oed	£5
Plentyn rhwng 1 a 3 oed	£3

Gellir darparu taliad mamolaeth untro ychwanegol o £300 i famau os oes disgwyl i'w babi gael ei eni mewn 8 wythnos neu lai, neu os yw eu babi o dan 6 wythnos oed.

Gwasanaethau

Mae ceiswyr lloches yn gallu derbyn gofal iechyd y GIG yn rhad ac am ddim, gan gynnwys presgripsiynau am ddim, gofal deintyddol, profion golwg a help i dalu am sbectol.

Gall plant fynd i ysgolion y wladwriaeth, ac mae hynny'n cynnwys gallu gwneud cais am brydau ysgol am ddim

Yng Nghymru, mae gan geiswyr lloches a cheiswyr lloches a gafodd eu gwrthod yr hawl i'r un mynediad i wasanaethau iechyd â'r boblogaeth breswyl.

1.4. Bil Cenedligrwydd a Ffiniau'r DU

Mae Bil Cenedligrwydd a Ffiniau Llywodraeth y DU yn mynd drwy Senedd y DU ar hyn o bryd. Dyma dri phrif amcan y Ddeddf:

1. Cynyddu tegwch y system er mwyn amddiffyn a chefnogi'r rheini sydd angen lloches yn well.
2. Atal mynediad anghyfreithlon i'r Deyrnas Unedig, a thrwy hynny dorri model busnes pobl sy'n smyglo rhwydweithiau gan amddiffyn bywydau'r rheini y maent yn eu peryglu.
3. Sicrhau bod y rheini sydd heb hawl i fod yn y DU yn gadael y DU yn haws.

Yn ôl Llyfrgell Tŷ'r Cyffredin, byddai teithiau afreolaidd i'r DU a hawliadau hwyr am loches yn cael eu hatal a'u cosbi mewn sawl ffordd.'

Byddai'n caniatáu ar gyfer prosesu alltraeth o ran ceisiadau ar gyfer lloches, sef arfer y mae'r Cenhedloedd Unedig yn ei ddisgrifio fel un sy'n dad-ddyneiddio, yn ddrud ac yn methu â datrys achosion sylfaenol symud a dadleoli. Byddai'r Bil yn cyflwyno ffyrdd newydd o atal rhai hawliadau, yn ehangu sancsiynau troseddol am droseddau cysylltiedig ac yn cynyddu cosbau sy'n gysylltiedig â hwy i'r eithaf. At hynny, byddai'n rhoi pwerau ychwanegol i gychod ym moroedd tiriogaethol y DU gael eu stopio a'u hailgyfeirio.

Gwnaeth yr UNHCR gyhoeddi datganiad yn dweud ei fod yn drist bod y Bil wedi pasio ei ail ddarlleniad.

2. Cymru

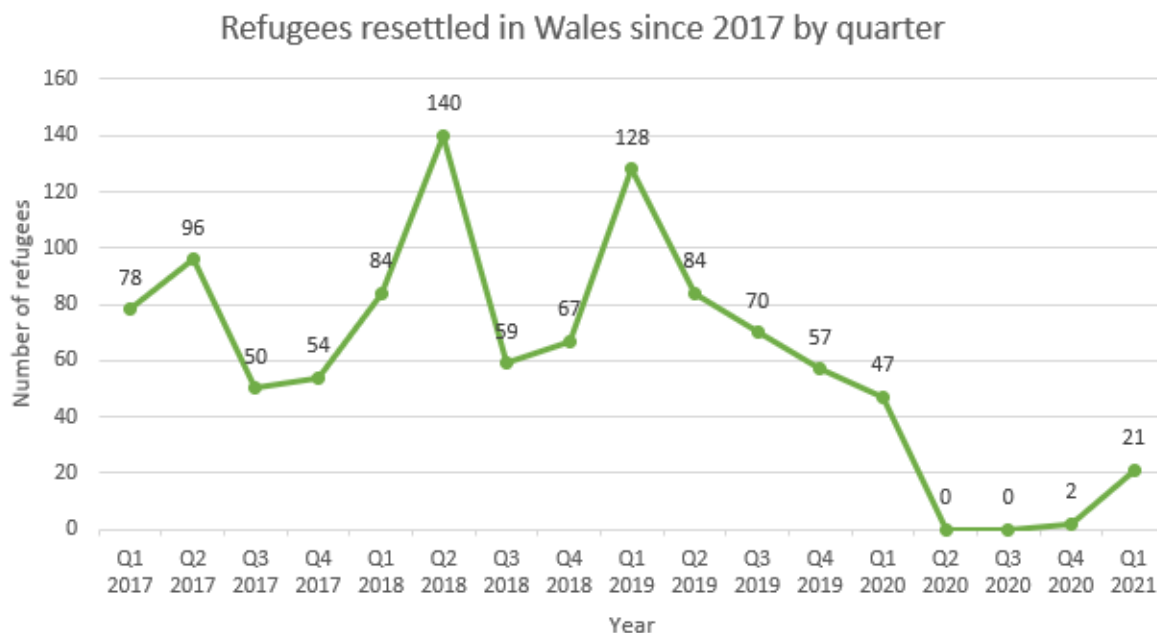
2.1. Ystadegau

Ffoaduriaid yng Nghymru

Cafodd y broses o ailsefydlu ffoaduriaid ei hatal dros dro yn ystod ail a thrydydd chwarter 2020 oherwydd pandemig y Coronafeirws. Cafodd y broses o ailsefydlu ei rhoi ar waith eto ym mis

Rhagfyr 2020, pan gafodd 2 ffoadur eu hailsefydlu yng Nghymru. Ailsefydlwyd 21 o ffoaduriaid yng Nghymru yn chwarter cyntaf 2021.

Mae'r graff isod yn dangos nifer y ffoaduriaid a ailsefydlwyd yng Nghymru er 2017 fesul chwarter yn y graff isod:

Ffynhon

nell: Ystadegau Mewnfudo'r Swyddfa Gartref, [Res_D01: Ffoaduriaid a gafodd eu hailsefydlu yn ôl cynlluniau ailsefydlu ac awdurdodau lleol](#) (diweddarwyd 27 Mai 2021)

Ceiswyr lloches yng Nghymru

Ar 31 Mawrth 2021, roedd 2,734 o geiswyr lloches yng Nghymru.

Mae data awdurdodau lleol **yn dangos** nifer y geiswyr lloches oedd yn cael cefnogaeth hyd at 31 Mawrth 2021. Darperir cefnogaeth o dan ddeddfwriaeth ledled y DU, ac mae wedi'i rhannu'n ddau gategori: cynhaliaeth yn unig a llety gwasgarog. Mae llety **gwasgarog** yn golygu llety dros dro yn y tymor hir a ddarperir trwy'r Swyddfa Gartref.

Ar 31 Mawrth 2021, roedd 10 allan o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru'n darparu cefnogaeth, fel a ganlyn:

Awdurdod Lleol	Nifer y geiswyr lloches sy'n derbyn cefnogaeth: cynhaliaeth yn unig	Nifer y geiswyr lloches sy'n derbyn cefnogaeth: llety gwasgarog
Caerffili	1	0
Caerdydd	48	1,322

Conwy	0	6
Merthyr Tudful	2	0
Castell-nedd Port Talbot	1	0
Casnewydd	23	403
Rhondda Cynon Taf	2	0
Abertawe	18	783
Bro Morgannwg	1	1
Wrecsam	3	120

Ffynhonnell: Ystadegau mewn fudo'r Swyddfa Gartref, Asy D11: Ceiswyr lloches sy'n derbyn cefnogaeth adran 95 gan awdurdod lleol (diweddarwyd 27 Mai 2021)

3. Camau gan Lywodraeth Cymru

Yn 2019, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru mai hi fyddai'r **Genedl Noddfa** gyntaf yn y byd. Roedd hynny **mewn ymateb** i ymchwiliad yn 2017 gan Bwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau'r Bumed Senedd i ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru.

Mae **asesiad o effaith** Llywodraeth Cymru yn crynhoi'r modd y mae'r polisi:

yn ceisio dymchwel rhwystrau i geiswyr lloches ddefnyddio gwasanaethau, gwella cymorth cyflogadwyedd i ffoaduriaid, gwella integreiddio a gwybodaeth am hawliau i ffoaduriaid a cheiswyr lloches a lliniaru amddifadedd, salwch meddwl a digartrefedd.

Daeth yr asesiad i'r casgliad canlynol: 'Ni chanfuwyd unrhyw effeithiau negyddol i'r cynigion hyn.'

Cydymffurfriad rhyngwladol a chydabyddiaeth

Mae'n ofynnol ar Lywodraeth Cymru a'i Gweinidogion i gydymffurfio â rhwymedigaethau rhyngwladol y DU a Chymru.

Yn y cynllun, mae Llywodraeth Cymru yn esbonio sut mae'r polisi'n sicrhau ei bod yn cyflawni **rhwymedigaethau rhyngwladol Cymru** ac yn cydymffurfio â saith Confensiwn y Cenhedloedd Unedig, a lofnodwyd ac a gadarnhawyd gan y DU.

Cafodd y polisi Cenedl Noddfa **ei ardystio gan y Cenhedloedd Unedig**, a roddodd ei gefnogaeth yn llawn i'r polisi.

Datganoli

At hynny, roedd y cynllun yn gyfle i Lywodraeth Cymru nodi ei safbwynt ar drefniadau o ran ddatganoli, o gofio bod lloches a mewnfudo yn faterion sydd wedi'u neilltuo i Lywodraeth y DU:

Llywodraeth y DU yn hytrach na Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am loches a mewnfudo. Mae hyn yn golygu bod rhai o'r ysgogwyr allweddol i atal canlyniadau niweidiol, megis gwneud penderfyniadau amserol a da am achosion lloches, ansawdd llety lloches a darpariaeth cymorth cyfreithiol, y tu hwnt i'n rheolaeth ni.

Fodd bynnag, bydd integreiddio ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn llwyddiannus yn gofyn am ymdrech ar y cyd gan Lywodraeth Cymru, gwasanaethau cyhoeddus Cymru a chymunedau Cymru.

Costau

Ym mis Tachwedd 2020, ymatebodd Llywodraeth Cymru i Gais Rhyddid Gwybodaeth am gyfanswm costau ei rhaglen Cenedl Noddfa hyd yn hyn. Mae'r rhain fel a ganlyn:

Annex A

Name of Project/Scheme	Cost (Jan 2019 – Oct 2020)
ReStart: Refugee Integration*	£1,502,922
Asylum Rights Programme	£760,500
Asylum Justice	£45,000
Sanctuary Website	£17,071
WARD Scheme	£54,466
Move On Project**	£323,330
Research (Hosting)	£10,000
Research (Employer Gaps and Opportunities)	£14,998
Hate Crime Funding (WRC)	£36,000
Total	£2,764,287

* This Project is funded through the EU Asylum Migration Integration Fund.

** This cost is based on the annual allocation for the project during 2019-20 and 2020-21.

Roedd yr ymwadiad canlynol yn cyd-fynd â'r wybodaeth:

The Nation of Sanctuary plan was developed through extensive cross-government working on the basis that all parts of the Welsh Government should be ensuring that schemes and initiatives are inclusive of those with protected characteristics, including refugees or asylum seekers. Accordingly, many of the actions in the plan reflect in-depth discussions about how existing funded schemes can be better aligned to the needs of

these individuals. It is not possible to quantify how much of these general budgets has been used to support these members of our communities.

Gofynnwyd am y wybodaeth ganlynol a ddyfynnir hefyd, ond nid oedd y wybodaeth ar gael gan Lywodraeth Cymru:

- Dadansoddiad o'r costau ar gyfer tai, gofal iechyd a chyfieithwyr ac ati.
- A oes unrhyw un o'r bobl hyn wedi bod yn gysylltiedig â throseddau, ac os felly, pa droseddau?
- Pa ganran o'r bobl hyn sy'n gyflogedig?

Dyma oedd esboniad Llywodraeth Cymru mewn ateb i'r cwestiwn i'r cwestiwn a oes gan y bobl a gymerwyd i mewn unrhyw stoc o dai cymdeithasol ac os felly, faint ym mhob sir?

Asylum seekers are provided with accommodation on a 'no choice' basis by the Home Office – this is not considered to be social housing and is rented from private landlords. If granted refugee status, local authorities are able to provide homelessness assistance to individuals but the Welsh Government does not hold information relating to the number of refugees accommodated in social housing.

Fe wnaeth **yr ymateb egluro hefyd** y datblygwyd cynllun Cenedl Noddfa ar gyfer tymor y Bumed Senedd – a ddaeth i ben ym mis Ebrill 2021 – ac y byddai angen i Lywodraeth Gymru yn y dyfodol ystyried gwaith y tu hwnt i hynny.

Yn flaenorol, roedd Llywodraeth Cymru wedi ymateb i gais Rhyddid Gwybodaeth am nifer yr ymfudwyr/ffoaduriaid anghyfreithlon sy'n cael eu cartrefu mewn gwestai, hosteli a phreswylfeydd preifat yng Nghymru' (**mis Medi 2020**).

Datganiadau diweddaraf Llywodraeth Cymru

Mae'r **Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol, Jane Hutt**, yn gyfrifol am weithgareddau Llywodraeth Cymru mewn perthynas â cheiswyr lloches a ffoaduriaid ers etholiadau'r Senedd ym mis Mai 2021.

Ar 17 Mehefin 2021, rhoddodd y Gweinidog **ddatganiad yn nodi Wythnos Ffoaduriaid** a roddodd y wybodaeth ddiweddaraf am weithgareddau diweddar Llywodraeth Cymru. Esboniodd y datganiad:

- Mae gwasanaethau a ariennir – er enghraifft y Rhaglen Hawliau Lloches a chyngor cyfreithiol Cyfiawnder Lloches – wedi parhau i gyflawni mewn amgylchiadau heriol iawn, ar lwyfannau rhithiol.
- Mae **gwefan Noddfa** Llywodraeth Cymru wedi cael ei diweddarau i sicrhau y gellir cael gafael ar negeseuon allweddol am reoliadau Covid-19 yn hawdd mewn llawer o ieithoedd. Dros y misoedd nesaf, bydd y wybodaeth a ddarperir ar y wefan yn cael ei ehangu i

gynnwys gwybodaeth ar gyfer dinasyddion yr UE a Gwladolion Prydeinig Hong Kong, cyn ychwanegu categorïau ychwanegol o fudwyr a all deithio i Gymru i ddechrau bywyd newydd;

- Wedi ariannu'r broses o osod cysylltiad dros dro i'r rhyngwlad mewn eiddo lloches yng Nghymru am gyfnod o 6 mis i'w helpu i gysylltu â'u teulu a'u ffrindiau, a chaniatáu mynediad i weithgareddau integreiddio allweddol fel dosbarthiadau Saesneg;
- Yn sicrhau bod Llywodraeth y DU yn 'deall ei barn yn llawn' am ei Chynllun Newydd ar gyfer Mewnfudo, gan gynnwys 'rhoi ceiswyr lloches mewn cymunedau ac nid mewn canolfannau derbyn ynysig tebyg i garchardai'.

Roedd y datganiad hefyd yn rhoi diweddariad ar weithgareddau ysgolion, prifysgolion, colegau, busnesau ac awdurdodau lleol wrth gefnogi Cymru fel Cenedl Noddfa.

Affganistan

Wrth ysgrifennu'r briff hwn, mae nifer o wladwriaethau wedi cyhoeddi y byddan nhw'n derbyn y rheini sy'n ffoi o Affganistan.

Mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi **Polisi Adleoli a Chymorth i Affganiaid** Llywodraeth y DU. Nid yw Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi eto beth yw ei chynlluniau i ddarparu lloches, er iddi **gadarnhau** ei bod yn gweithio gyda Llywodraeth y DU, ac mae awdurdodau lleol Cymru wedi **rhoi gwybod i'r BBC** beth yw eu cynlluniau. Bydd 5,000 o ffoaduriaid yn cael lloches yn y DU ym mlwyddyn gyntaf y polisi, gyda blaenoriaeth yn cael ei rhoi i fenywod a merched. Mae **Llywodraeth y DU wedi ymrwymo** i ddarparu noddfa i 20,000 o ffoaduriaid, fodd bynnag, ni roddwyd llinell amser benodol ar gyfer y 15,000 sy'n weddill oni bai am 'yn y blynyddoedd i ddod'.

4. Camau a gymerwyd gan y Senedd

Cyhoeddodd **Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau** y Bumed Senedd ei adroddiad ar ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn 2017. Gwnaeth yr adroddiad, "**Roeddwn i'n arfer bod yn rhywun**" arwain at **gyhoeddiad Llywodraeth Cymru** y byddai Cymru'n dod yn Genedl Noddfa.

Yn dilyn etholiadau'r Senedd ym mis Mai 2021, sefydlwyd **Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol** y Chweched Senedd ar 23 Mehefin 2021. Mae **cylich gwaith y pwyllgor** yn cwmpasu cydraddoldeb a hawliau dynol, gwaith teg, cydlyniant cymunedol a diogelwch, mynd i'r afael â thlodi, rhoi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 ar waith, ac unrhyw faterion trawsbynciol cysylltiedig o fewn ei gylch gwaith.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.